CIVIC ACTION TEAMS

Coronavirus CivActs Campaign presents

FAIR FACTS

अंक १०९

२४।०२।२०७८

कोभिडको कारणले निधन भएका बुवाको सम्झनामा रोशी अस्थाई अस्पताललाई सहयोग सामाग्री प्रदान गर्दै छोरा भक्त लामा ।

तस्विर: रोजन तामाङ

चीन सरकारबाट अनुदानमा प्राप्त भेरोसेल खोप ६० देखी ६४ वर्ष उमेर समुहका व्यक्तिलाई २०७८ जेष्ठ २५ गतेबाट लगाइँदै ।

थप विवरणहरुको लागि यहाँ क्लिक गर्नुहोस्

यस अंक भित्र

कालो ढुसी कोभिड - १९ का सबै बिरामीमा देखिन्छ भन्ने हल्ला छ ।

कोभिड - १९ को संक्रमण भएका सबै बिरामीमा यो रोग देखिदैन ।

२४ सै घण्टा बिरामीको सेवामा खटिने स्वास्थ्यकर्मी आफु संक्रमित हुँदा एक्लै ।

परिवारको साथ र सहयोग चाहिनेबेलामा उनी २० दिन बन्द कोठामा एक्लै बसे ।

लकडाउनको अवधीमा दर्ता भएका जम्मा घटना मध्ये १४८ वटा घटना हिंसात्मक ।

सरकारलाई जवाफदेही बनाउन नागरिक गैह्रजिम्मेवार बनिरहेको दृष्यले राम्रो संकेत गर्दैन।

फ्याक्ट सिट

विभिन्न मित्र राष्ट्र तथा संघसंस्थाबाट नेपाल सरकारलाई सहयोग बापत प्राप्त स्वास्थ्य सामाग्री तथा उपकरण

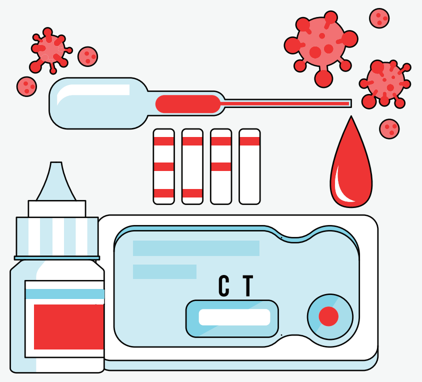

रेपिड एन्टिजेन टेस्ट
१,२७,६५,०२५ थान

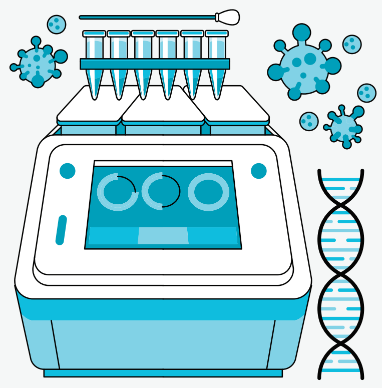

पिसिआर टेष्ट किट
१,४०,७६० थान

पल्स अक्सिमिटर
४६०० थान

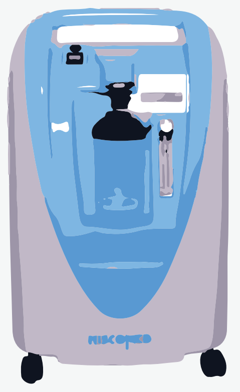

अक्सिजन कन्सन्ट्रेटर
११८ युनिट

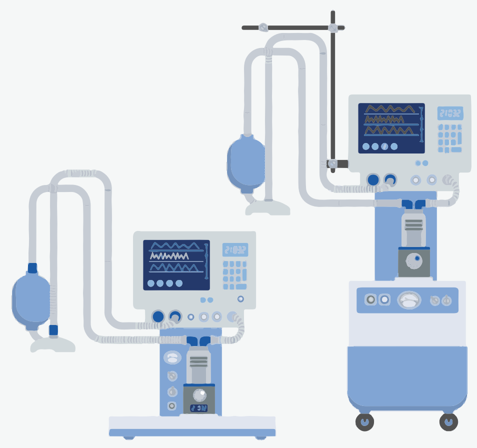

भेन्टिलेटर
७१ थान

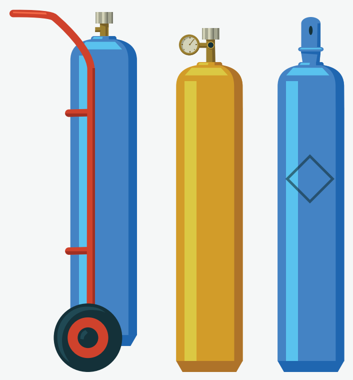

अक्सिजन सिलिण्डर
१,०१० थान

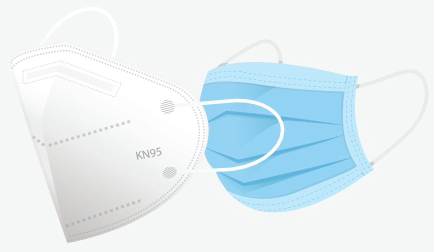

मास्क
(केएन ९५ र सर्जिकल)
५१,८७,३०० थान

ग्लोब्स्
२६,६४,५०० थान

पिपिई
१९,५२० थान

फेस सिल्ड
३,९६,२०० थान

चीन, स्पेन सरकार, स्वीजरल्याण्ड, संयुक्त राज्य अमेरिका, टेमासेक फउण्डेसन, बेलायत, फिनल्याण्ड, थाइल्याण्ड, One Heart Worldwide Nepal, आई.एम.ई. ग्रुप, फ्रान्स, युएइ, बेल्जीयम, कोरिया र गैह्र आवासिय नेपाली संघ मध्यपूर्वबाट नेपाल सरकारलाई प्राप्त सामाग्रीको विवरण मे, २०२१ देखी ७ जुन, २०२१ सम्मको हो । यो अवधीमा माथी उल्लेख गरिएको बाहेक केही अन्य सामाग्री पनि प्राप्त भएको छ ।

Source: https://www.facebook.com/mohpnep

हल्ला र तथ्य

अहिले कोभिड - १९ का बिरामीको आँखामा कालो ढुसी देखीने नयाँ रोग आएको छ रे, यो त अझै डरलाग्दो छ भन्छन् । विस्तारै कोभिड - १९ का सबै बिरामीमा देखिन्छ भन्ने हल्ला पनि छ ।

अहिले कोभिड - १९ का बिरामीमा देखिएको म्युकोर्माइकोसिस् (आँखामा देखिने कालो ढुसी) नयाँ रोग होइन । यो प्राय रोग उच्च मधुमेह, बिरामीको उपचार पश्चात र केही मात्रामा क्यान्सरका बिरामीको उपचारको क्रममा हुने रोग प्रतिरोधात्मक क्षमतामा आउने ह्रासका कारणले देखा पर्दछ । यसको संक्रमण कोभिड - १९ बिरमीको उपचारकै क्रममा र संक्रमण भएको १० देखी ६० दिन भित्र पनि देखिएको छ । यसो भन्दैमा कोभिड - १९ को संक्रमण भएका सबै बिरामीमा यो रोग देखिदैन । यसको उपचार छ र त्यो उपचार भनेको रोग प्रतिरोधात्मक क्षमताको विकास हुनु हो । त्यसको उपचारको लागि एक हप्ता देखी महिना दिन सम्म समय लाग्न सक्ने भनिएको छ ।

Source: https://drive.google.com/file/d/1XZ_3BxuvJZyB2qPAdlxgRH0pMMXJajAz/view

सरकारले कोभिड - १९ को पहिलो मात्रा खोप लगाउने प्रयोजनको लागि अनलाईन फारम भर्न भनेको थियो, दुर्गमका नागरिकले कसरी भर्ने यो फारम ? यो फारम नभरेपछि खोप लगाउन नपाईने त होईन नी ?

दुर्गम वा इन्टरनेटको सुविधा नभएका ठाउँका लागि नजिकैको स्वास्थ्य संस्था वा वडा कार्यालयमा गएर फारम भर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ । यसरी पहिले नै फारम भरिएका व्यक्तिलाई पछि खोपको उपलब्धता र उमेर समुहको प्राथमिकताका आधारमा छुट्टै लाईनको व्यवस्था गरी खोप लगाईने छ । तर, पहिले फारम नभरेकालाई खोपबाट बञ्चित भने गरिने छैन ।

Source: https://www.mofaga.gov.np/news-notice/2401

निषेधाज्ञाको अवधीमा खाद्यन्न तथा खाना पकाउने ग्याँसमा २० प्रतिशत छुट पाईन्छ भनेको थियो, खै त झनै मुल्य बढेको छ त ?

निषेधाज्ञाको अवधीभर खाद्य तथा व्यापार कम्पनी र साल्ट ट्रेडिङ कम्पनीबाट विक्री हुने चामल, पिठो, दाल, नुन, खानेतेल, चिनी र खाना पकाउने ग्याँसको बिक्री मुल्यमा २० प्रतिशत छुट पाईने भनेको हो । जुनसुकै खुद्रा पसलमा यो छुट लागु हुँदैन ।

Source: https://mof.gov.np/uploads/document/file

कोभिड - १९ को अवधिमा विवाद

लकडाउनको अवधीमा उठेका कालो बजारी, विरोध, तोडफोड लगायतका घटनाहरू

वास्तवमै के कुराले हामीलाई मृत्युको मुखमा पुऱ्याईरहेको छ ? भाईरसले ? वा **भ्रष्टाचार, अप्रभावकारी व्यवस्था र इमानदार नेतृत्वको कमीले ?**

COCAP

फेब्रुअरी २०२० देखी मार्च २०२१ सम्म दर्ता भएका घटनाहरू

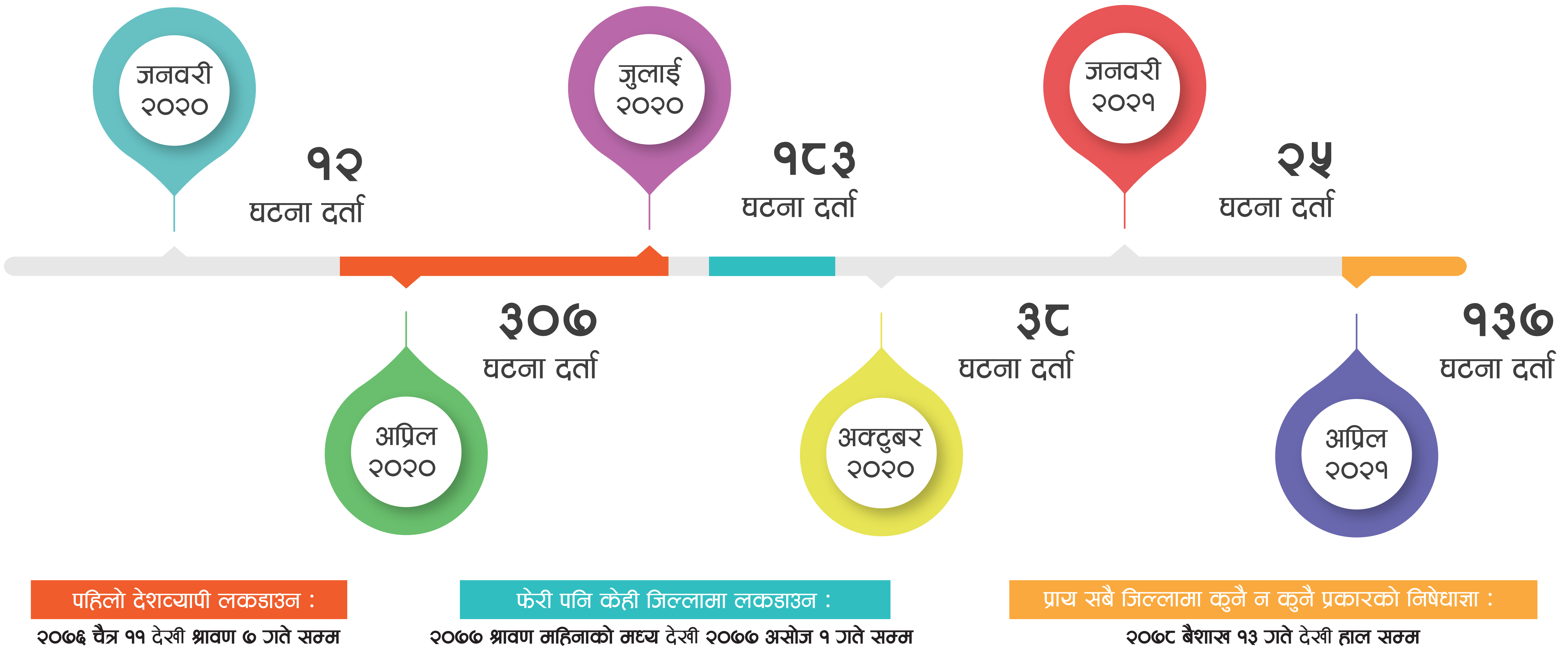

७०२ घटना दर्ता

- **१४८** हिंसात्मक
- **५५४** अहिंसात्मक
- **२३८** जना घाईते
- **२** जनाको मृत्य

स्पष्टिकरण: यो तथ्यांक अनलाईन मिडिया, राष्ट्रिय दैनिकहरू, जिल्ला स्तरमा प्रकाशित हुने पत्रपत्रिकाहरू र नेपाल प्रहरीको वेवसाईटबाट संकलन गरी एकिकृत गरिएको हो । त्यसैले, यसले वास्तविक तथ्यांक भन्दा पनि तोकिएको समयमा सम्बन्धित घटनाको प्रवृत्तिलाई उजागर गर्दछ ।

माथीको तथ्यांकले जनवरी २०२० देखी हाल सम्म नागरिक र सरकार बिच उत्पन्न भएका विवाद/प्रतिरोधका घटनाको बृद्धिदरलाई देखाउँछ । ति घटना मध्ये, सरकारले वितरण गर्ने राहतसँग सम्बन्धित (१६%), बजारमा हुने अनियमिततासँग सम्बन्धित (८%), लकडाउनको विरुद्धमा (३९%), पूर्वाग्रह र भेदभावसँग सम्बन्धित (१०%) र क्वारेन्टाईन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित (१०%) घटनाहरू थिए । दर्ता भएका जम्मा घटना मध्ये १४८ वटा घटना हिंसात्मक थिए, जस मध्ये, २३८ जना घाईते हुनुका साथै २ जनाको मृत्यु भएको थियो ।

यि घटनाहरू दुबै, सरकार र नागरिकको गैह्र जिम्मेवारीका कारण घटेको देखिन्छ । तर, किन घटे भन्ने प्रश्न महत्वपूर्ण हो । किन लकडाउनकै समयमा ति घटनाहरू घटे त ? किन नागरिकहरू सरकारले तय गरेका नियमको पालना गर्न छोडेर बढी आक्रामक हुँदैछन् त ? यस्ता घटनाहरूलाई रोक्न/न्युनिकरण गर्न सरकारले भविश्यमा तथ्यांकको विश्लेषण गर्न जरुरी छ । सरकारलाई जवाफदेही बनाउन नागरिक गैह्रजिम्मेवार बनिरहेको दृष्यले राम्रो संकेत पक्कै पनि गर्दैन । त्यसैले यो विषयलाई सरकारले प्राथमिकतामा राख्न आवश्यक छ ।

Source: https://nepalmonitor.org/

खाडीबाट नेपाल आउँदा ५ दिन र अन्य देशबाट आउँदा १० दिन अनिवार्य होटल क्वारेन्टाइनमा बस्नुपर्ने

• जुन ७ देखी दोहा-काठमाण्डौ हरेक हप्ता सोमबार उडान हुने भएपछी नेपाल स्थित कतार भिषा सेण्टर खुल्ने भएको छ ।

• वैदेशीक रोजगार विभागले अहिले अनलाईनबाटै श्रमिकहरुलाई पुन: श्रम स्विकृती प्रदान गरेको छ, तर बायोमेट्रिक नहुनेले भने भौतिक रुपमा उपस्थित भएर बायोमेट्रिक दिनुपर्ने छ । यसका लागि हप्ताको १ दिन बुधबार वैदेशिक रोजगार विभाग ताहाचल खुल्ने छ ।

• खाडी र मलेसियाबाट नेपाल आउँदा अनिवार्य ५ दिन होटल क्वारेन्टाइन बस्नु पर्नेछ भने, अन्य देशबाट आउँदा १० दिन होटल क्वारेन्टाइनमा बस्नुपर्ने छ । क्वारेन्टाइन बसाईको खर्च दैनिक ३ हजार देखि माथि पर्न जान्छ ।

यूएई:

• कुनै प्रकारका समारोह तथा प्रदर्शनीमा जान अनिवार्य कोभिड -१९ को भ्याक्सिन लगाएको हुनुपर्ने छ ।

• लक गरेर बालकालिकालाई गाडी भित्र छोडेमा १० वर्ष जेल सजाय र १० लाख दिरहाम सम्म जरिवाना लाग्ने छ ।

• अबुधावीमा नयाँ भिषाको लागि अनिवार्य मेडिकल टेस्ट गराउनु पर्ने छ । नेगेटीभ रिपोर्ट आएको हकमा मात्र भिषा प्रोसेस हुने छ ।

कुवेत:

• कुवेतको भिषा भएका र कम जोखिम भएका राष्ट्रका आप्रवासीहरुलाई कुवेतमा लगाइने ५ प्रकारका खोपहरु (AstraZenca, Oxford, Pfizer, Moderna and Johnson & Johnson) मध्येबाट घटिमा एक डोज खोप लगाएकालाई कोटा प्रणालीमा कुवेत फर्काउने तयारी हुँदैछ ।

• कुवेत अन्तरराष्ट्रिय एयरपोर्टमा जुन १ बाट आउने यात्रीलाई २ केडी र कुवेत छोड्ने यात्रीलाई ३ केडी एयर्पोर्ट शुल्क लिन शुरु गरेको छ । टिकट काट्दा नै यात्रिले ट्राभल मार्फत उक्त शुल्क तिर्नुपर्ने छ ।

www.facebook.com/shramik.sanjal बाट तपाई हेरेक आईतबार, बुधबार र शुक्रबार बेलुका UAE Time (8:00 PM), Qatar, KSA, Kuwait (7:00 PM) Malaysia (12 Midnight) हाम्रो लाईभ हेर्न सुन्न सक्नुहुन्छ। LIVE

२४ सै घण्टा बिरामीको सेवामा खटिने स्वास्थ्यकर्मी आफू संक्रमित हुँदा एक्लै

कोभिड - १९ को पहिलो लहरको संक्रमण विश्वव्यापी रुपमा फैलिएसँगै अर्काको देशमा रोजगारी गरिरहेका नेपाली स्वदेश फर्किनथाले । विशेष गरेर भारतबाट सिमानाकाहुँदै नेपाल प्रवेश गर्नेको भिड थामिनसक्नु थियो । तिनै नाका मध्येको एउटा नाका हो, धनगढीको गौरिफन्टा । त्यहाँ स्थापना गरिएको हेल्थडेस्कमा चौबिसै घण्टा खटिने स्वास्थ्यकर्मी मध्ये एक जना स्वास्थ्यकर्मी हुन्, धनगढी उप-महानगरपालिकामा अहेबका रुपमा कार्यरत दिपक सुनार ।

नयाँ किसिमको संक्रमण एक्कासी फैलिँदा आवश्यक पूर्वाधारको कमि भएकाले थोरै जनशक्तिले धेरै काम गर्नुपर्ने थियो । थोरै जनशक्तिले हजारौंको संख्यामा प्रदेश भित्रिने मानिसहरुको पि.सि.आर. परीक्षण देखि क्वारेन्टाइन व्यवस्थापन लगाएतका काम गर्नुपर्ने बाध्यता थियो । उनी भाडाको कोठामा बस्दथे ।

दिनभरी काम गरेर राती कोठामा फर्किदा कोठाभाडा नदिएको र आफूहरुलाई कोरोना सार्ने भन्दै उनलाई घरबेटीले कोठाबाट निकाले । अरु ठाउँमा कोठा खोज्दा कसैले कोठा नदिने र कोठा पाए पनि भाडा तिर्न पैसा नभएपछि उनी विभिन्न विद्यालयहरुमा बनाईएका क्वारेन्टाइनमै बिरामीसँगै बसेर सेवामा खटिन थाले ।

पहिलो लहरको कोरोना बिस्तारै कम हुँदै गर्दा दोस्रो लहरको संक्रमण एक्कासी भयावह रुपमा फैलियो । फेरी प्रदेश भित्रनेहरुको संख्या बढ्न थाल्यो । संक्रमित हुने र मृत्युहुनेहरुको दर पनि दिन प्रतिदिन बढ्न थाल्यो । यही लहरमा उनी पनि संक्रमित हुनपुगे । परिवारको साथ र सहयोग चाहिनेबेलामा उनी २० दिन बन्द कोठामा एक्लै बसे । त्यसले उनलाई मानसिक तनाब दियो । ३ पटक सम्म पि.सि.आर परीक्षण गरेपश्चात रिपोर्ट नेगेटीभ आयो । निकोभएको दोस्रो दिनबाटै आफ्नो काममा फर्किए । फेरी पनि बिरामीको सेवामा खटिँदा मानसिक तनाव बिर्सिए ।

आफ्नो ज्यानको प्रवाह नगरी बिरामीको सेवामा खटिने दिपक सुनार सिमित जनशक्ति र पूर्वाधारका कारण पि.सि.आर. रिपोर्ट ढिलो आउँदा बिरामीका आफन्तको आक्रमणबाट समेत झण्डै झण्डै जोगिए । तरपनि, उनको बिरामीको सेवामा दिनरात खटिने मनोबलमा कमी आएको छैन । अहिले उनी नियमित रुपमा धनगढी उप-महानगरपालीकाका १९ वटै वडाहरुमा होम आईसोलेशनमा बसेकाहरुको घर-घरमा गएर आवश्यक पर्ने औषधी पुऱ्याईरहेकाछन् ।

भोइसेस आउट लाउड - मेरो कुरा

दलबहादुर लामा (डिबि)

अध्यक्ष,
रोशी गाउँपालिका, काभ्रे

गत वर्षबाट हामीले केहि पाठ सिके पनि दोस्रो चरणमा भनिएको जस्तो काम भने गर्न सकिएको छैन । तयारी गर्दागर्दै पनि गाउँ-गाउँमा संक्रमण धेरै देखिन थालेको छ । यो अवस्थामा केन्द्र, प्रदेश र स्थानीय सरकारहरूले न्युनिकरणको लागि काम गरिरहेकै छन्, तर कोरोना बिरुद्ध गरिदै आएका प्रयासहरु भनिए जस्तो सफल भएका छैनन् । यो अनिश्चित र रुप फेरिरहने भएकोले जनमानसमा लामो समयसम्म असर गर्नसक्छ, त्यसैले पनि आम समुदायले यो महमारी विरुद्ध एक जुट भएर लड्नु पर्ने देखिन्छ।

कोभिडको पहिलो र दोस्रो लहरमा धेरै नै फरक अनुभव भइहेको छ । पहिलो लहरमा त्यती ठुलो संख्यामा संक्रमितको ज्यान गएको थिएन । तर, अहिले स्थिती भयावह बनेको छ । अस्पतालमा अक्सिजनको अभावका कारण बिरामीले मलाई बचाउ भन्दा पनि केहि गर्न नसक्ने अवस्था छ । अहिले एक हप्ता यता भने, अस्पतालमा आइ.सि.यु. र भेन्टिलेटर खाली हुँदै गएका छन् । बिस्तारै संक्रमण कम हुँदै गएको हो कि भन्ने अनुभूती भएको छ । तर, भाईरसले कतिखेर के रुप लिन्छ भन्ने थाहा नभएकोले सावधानी अपनाउन भने उत्तिकै जरुरी छ ।

अनु अधिकारी

आइ.सि.यु. ईन्चार्ज,
गण्डकी मेडिकल कलेज, पोखरा

FAIR FACTS

is a product of:

CIVIC ACTION TEAMS

फेयर फ्याक्ट्स महामारीको संकट समाधान तर्फको भरपर्दो साथी हो जसले सक्रिय नागरिक, जिम्मेवार नेतृत्व र जवाफदेही निकायलाई एक सुत्रमा जोड्दछ । साथसाथै, कोभिड - १९ सम्बन्धी गलत सूचना र हल्लाले निम्त्याउने समस्यालाई तथ्यमा आधारित जानकारीको माध्यमबाट समाधान गर्न प्रयास गर्दछ । कोरोनाले सृजित जटिल स्वास्थ्य संकट, जनजिविका र सामाजिक असुरक्षा जस्ता अतिनै संवेदनशिल विषयमा छिटो र विश्वसनिय सूचना संकलन गरी व्यवहारिक विश्लेषणको आधारमा समस्याको समाधान खोज्दछ ।

कोभिड - १९ फगत स्वास्थ्यसंग सम्बन्धित संकटमात्र होइन, यसले शासन प्रणालीको जवाफदेहिता नेतृत्वको निष्ठा र सामाजिक मुल्य मान्यतालाई पनि प्रभावित पार्दछ । Civic Action Team कोरोना भाईरसलाई परास्त गर्न नसुनिएका किनाराका कथा र आवाजहरुको शक्तिलाई निष्पक्ष, पारदर्शी र न्यायोचित प्रतिकार्यमा उपयोग गर्न कृयाशिल सकृय र सृजनशिल समुदायको साझा मञ्च हो ।

Brought to you by:

accountabilitylab communities

DISCLAIMER

यो अंकमा समेटिएका हल्ला, सवाल तथा सूचनाहरु, बिभिन्न संस्था तथा व्यक्ति, नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय र विश्व स्वास्थ्य संगठनको वेब पेज, सामाजिक सञ्जाल, ७ वटै प्रदेशमा रहेका कम्युनिटी फ्रन्टलाईनर्स र सिभिक एक्सन टिमले विगत एक हप्तामा बिभिन्न व्यक्तिसँगको प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष संवादबाट संकलन गरिएका हुन् । विषयको महत्व, सान्दर्भिकता र तीव्रतालाई ध्यान दिएर हल्ला, सवाल तथा जिज्ञासाहरु छनोट गरीएका छन् । यो अंकमा समेटिएका जानकारी बुलेटिन प्रकाशित भएको मिति सम्म सत्य छन् ।

REACH OUT TO US ON

- Facebook: @CivicActionTeams
- Instagram: @civacts
- Twitter: @CivActs
- YouTube: Civic Action Teams
- SoundCloud: /accountability_lab

Email: civactsnp@accountabilitylab.org
Phone: 9851203219